

ӘОЖ 614.2

ИНФЕКЦИЯЛЫҚ БАҚЫЛАУДА МЕЙІРГЕРДІҢ РӨЛІ ЖӘНЕ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

*Әшім Дәния Әділбекқызы,
Бердимұрат Олжас Абдимажитұлы,
Кожамбердиева Ақнұр Жаксылыкқызы*

Алматы қ., ҚДСБ ШЖҚ «Жоғары медициналық колледжі» КМК
оқытушылары, Алматы қаласы, Қазақстан Республикасы

Мақалада инфекциялық бақылаудың маңызы және осы үдерістегі мейіргердің кәсіби рөлі мен жауапкершілігі қарастырылған. Мейіргердің басты міндеті – инфекцияның алдын алу, таралуын болдырмау және науқасқа қауіпсіз күтім көрсету болып табылады. Инфекциялық қауіпсіздік шараларын сақтау медициналық ұйымдарда сапалы және қауіпсіз медициналық көмекті қамтамасыз етудің негізгі көрсеткіші болып саналады.

Кілт сөздер: инфекциялық бақылау, мейіргер, жауапкершілік, алдын алу, қауіпсіздік, гигиена, антисептика, дезинфекция.

Тақырыптың өзектілігі: инфекциялық аурулардың таралу қаупі қазіргі таңда өзекті мәселелердің бірі болып отыр. Медициналық ұйымдарда ауруханаішілік инфекциялардың алдын алу — халық денсаулығын қорғаудың маңызды бөлігі. Осы тұрғыда мейіргерлердің инфекциялық бақылауды ұйымдастырудағы рөлі ерекше, себебі олар науқастармен тікелей байланыста болып, санитарлық-гигиеналық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді.

Зерттеу әдісі: инфекциялық бақылауда мейіргердің рөлі және жауапкершілігіне әдеби шолу әдісі қолданылды.

Қазіргі қоғамда денсаулық сақтау жүйесінің алдында тұрған маңызды міндеттердің бірі — инфекциялық аурулардың таралуын болдырмау және алдын алу. Әлем бойынша жаңа және бұрыннан белгілі инфекциялар адам өміріне қауіп төндіруде. Осы жағдайда медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау жүйесінің тиімді ұйымдастырылуы аса өзекті мәселе болып табылады. Бұл бағытта мейіргердің кәсіби рөлі мен жауапкершілігі ерекше орын алады, себебі мейіргер – науқаспен тікелей жұмыс істейтін, күтім мен қауіпсіздіктің негізгі қамтамасыз етушісі.

Мейіргердің инфекциялық бақылаудағы негізгі рөлі. Мейіргердің басты міндеті – пациентке сапалы әрі қауіпсіз күтім көрсету. Инфекциялық бақылау шараларының дұрыс орындалуы ауруханаішілік инфекциялардың алдын алуға

мүмкіндік береді. Ауруханаішілік инфекциялар (АИ) – медициналық ұйымдарда ем қабылдау кезінде немесе емделуден кейін пайда болатын жұқпалар. Олардың басты себептері — санитарлық-гигиеналық талаптардың бұзылуы, қол жуу ережелерін сақтамау, стерилизация мен дезинфекцияның дұрыс жүргізілмеуі.

Мейіргердің рөлі бұл тұрғыда шешуші. Ол медициналық құрал-жабдықтардың тазалығына, науқастың жеке гигиенасына, қоршаған ортаның санитарлық жағдайына жауап береді. Сонымен қатар, мейіргер әр науқасқа жеке күтім тәсілін қолдану арқылы инфекцияның бір адамнан екіншісіне таралу қаупін азайтады.

Мейіргердің кәсіби жауапкершілігі. Инфекциялық бақылау тек ережелер мен бұйрықтарды орындау емес, ол – кәсіби этика мен жауапкершіліктің көрінісі. Мейіргердің әрбір іс-әрекеті адам өміріне тікелей әсер етуі мүмкін. Сондықтан оның кәсіби жауапкершілігі жоғары деңгейде болуы қажет.

Мейіргер келесі бағыттарда жауапкершілік атқарады:

Қол гигиенасын сақтау – әрбір манипуляция алдында және кейін қолды дұрыс жуу немесе антисептик қолдану.

Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану – қолғап, халат, маска, көзілдірік сияқты құралдарды дұрыс кию және шешу тәртібін білу.

Дезинфекция мен стерилизация – медициналық құрал-жабдықтарды өңдеу, зарарсыздандыру және сақтау ережелерін қатаң сақтау.

Қалдықтарды басқару – қауіпті медициналық қалдықтарды дұрыс бөлу, жою және тасымалдау ережелерін орындау.

Пациенттер мен туыстарын оқыту – инфекцияның алдын алу туралы ақпарат беру, жеке гигиена мәдениетін қалыптастыру.

Мейіргердің білімін жетілдіру мен тәжірибе алмасу маңызы. Инфекциялық бақылауда мейіргердің кәсіби білімі мен дағдыларының үздіксіз жаңарып отыруы қажет. Қазіргі таңда жаңа антисептиктер, дезинфекция әдістері мен қауіпсіздік стандарттары енгізіліп жатыр. Мейіргерлердің кәсіби біліктілігін арттыру курстары, тренингтер мен семинарлар инфекциялық қауіпсіздік мәдениетін нығайтуға үлкен ықпал етеді. Сонымен қатар, тәжірибелі мейіргерлер жас мамандарға үлгі болып, тәлімгерлік қызмет атқарады. Бұл ұжым ішінде инфекциялық бақылау сапасын арттырудың тиімді жолы болып табылады.

Эпидемиологиялық тәртіп және ұжымдық жауапкершілік. Инфекциялық бақылау – тек бір адамның міндеті емес, ол бүкіл медициналық ұжымның ортақ жауапкершілігі. Дегенмен, бұл жүйеде мейіргердің рөлі ерекше, өйткені ол күнделікті жұмыс барысында санитарлық тәртіптің сақталуын бақылап, ережелердің орындалуына үлгі болады. Егер әрбір мейіргер өз міндетіне адал қараса, ұжымда қауіпсіз еңбек ортасы қалыптасады және пациенттердің өмірі мен денсаулығы қорғалады.

Қорытынды: инфекциялық бақылауда мейіргердің рөлі мен жауапкершілігі айрықша маңызға ие. Мейіргер тек медициналық қызмет көрсетуші емес, ол – қауіпсіз ортаны қалыптастырушы, санитарлық мәдениетті насихаттаушы және науқасқа қамқор тұлға. Инфекциялық қауіпсіздік ережелерін қатаң сақтау арқылы мейіргер адам өмірін қорғап, медициналық көмектің сапасын арттыруға өз үлесін қосады.

Мейіргердің кәсіби этикасы, жауапкершілігі мен білім деңгейі жоғары болған сайын, инфекцияның таралу қаупі азаяды. Сондықтан әрбір мейіргер инфекциялық бақылау ережелерін өз кәсіби борышының бір бөлігі ретінде қабылдап, күнделікті тәжірибеде мүлтіксіз орындауы қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер

- 1.Centers for Disease Control and Prevention. Core Infection Prevention and Control Practices for Safe Healthcare Delivery in All Settings. 2024.
- 2.Carrico, Ruth M., Garrett, Hudson, Balcom, Dawn, Glowicz, Janet Burton, et al. "Infection Prevention and Control Core Practices: A Roadmap for Nursing Practice." Nursing 48, no. 8 (2018).
- 3.Centers for Disease Control and Prevention. "Standard Precautions for All Patient Care." 2024.
- 4.European Centre for Disease Prevention and Control. Infection prevention and control and preparedness for COVID-19 in healthcare settings – Sixth update. 2021. ecdc.europa.eu
- 5.Garcia, R., et al. "Recommendations for Change in Infection Prevention." American Journal of Infection Control (2022).

РОЛЬ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МЕДИЦИНСКОЙ СЕСТРЫ В ИНФЕКЦИОННОМ КОНТРОЛЕ

**Әшім Дәния Әділбекқызы,
Бердимұрат Олжас Абдимажитұлы,
Кожамбердиева Ақнұр Жаксылыкқызы**

В статье рассматриваются значение инфекционного контроля и профессиональная роль медицинской сестры в данном процессе. Основная задача медсестры — профилактика инфекций, предотвращение их распространения и обеспечение безопасного ухода за пациентом. Соблюдение мер инфекционной безопасности является основным показателем качества и безопасности медицинской помощи в медицинских организациях.

Ключевые слова: инфекционный контроль, медицинская сестра, ответственность, профилактика, безопасность, гигиена, антисептика, дезинфекция.

THE ROLE AND RESPONSIBILITY OF THE NURSE IN INFECTION CONTROL

*Ashim Daniya
Berdimurat Olzhas
Kozhamberdiyeva Aknur*

The article discusses the importance of infection control and the professional role of the nurse in this process. The main duty of the nurse is to prevent infections, stop their spread, and provide safe patient care. Compliance with infection safety measures is a key indicator of the quality and safety of medical care in healthcare institutions.

Keywords: infection control, nurse, responsibility, prevention, safety, hygiene, antisepsis, disinfection.

REFERENCES

1. Centers for Disease Control and Prevention. Core Infection Prevention and Control Practices for Safe Healthcare Delivery in All Settings. 2024.
2. Carrico, Ruth M., Garrett, Hudson, Balcom, Dawn, Glowicz, Janet Burton, et al. "Infection Prevention and Control Core Practices: A Roadmap for Nursing Practice." *Nursing* 48, no. 8 (2018).
3. Centers for Disease Control and Prevention. "Standard Precautions for All Patient Care." 2024.
4. European Centre for Disease Prevention and Control. Infection prevention and control and preparedness for COVID-19 in healthcare settings – Sixth update. 2021. ecdc.europa.eu
5. Garcia, R., et al. "Recommendations for Change in Infection Prevention." *American Journal of Infection Control* (2022).